

АНАТОЛІЮ ЛАВРЕНТІЙОВИЧУ БОНДАРЮ – 70 РОКІВ

Колишньому начальнику Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України (1991-2002 рр.), а нині директору Товариства з обмеженою відповідальністю "Геоматичні рішення" А. Л. Бондарю 11 березня виповнилося 70 років.

Народився він у 1943 р. в смт Балкани Челябінської області Російської Федерації.

Перші рядки біографії: Батько Анатолія, уродженець Хмельниччини, після закінчення Владивостоцького піхотного училища (Росія) направляється на радянсько-фінляндську війну 1939-1940 рр. На війні він отримує поранення ніг і евакуюється у військовий госпіталь, що дислокувався в Балканах і в якому працювала медсестрою його майбутня дружина, мати Анатолія. Вони побралися. У шлюбі народився Анатолій. Після одужання в 1944 р. батько з сім'єю відраджується для подальшого проходження військової служби до м. Комарно Дрогобицької (нині Львівської) області.

У 1960 р. після закінчення Комарнівської середньої школи Анатолій поступив у Львівський політехнічний інститут (тепер це Національний університет "Львівська політехніка"), який закінчив у 1965 р. за спеціальністю "Астрономогеодезія".

Цікавий шлях вибору професії: У школі Анатолій Бондар був відмінником навчання. В його атестаті про середню освіту по всіх предметах стояли оцінки "відмінно", за винятком одного – з української мови, з якої була оцінка "добре". Навчаючись у школі, він багато читав, особливо твори фантастичної тематики. Мріяв про набуття інженерної спеціальності механічного профілю. Проте в період випускних екзаменів у школі на зустрічі з викладачами Львівської політехніки його так зацікавила розповідь викладачів про небесні світила, що він вирішив опанувати спеціальність "Астрономогеодезія" у цьому інституті.

Професійну діяльність А. Л. Бондар розпочав у 1966 р. у Підприємстві № 4 ГУГК при Раді Міністрів СРСР (м. Тбілісі, Грузія) інженером-астрономогеодезистом, а згодом став старшим інженером, інспектором відділу технічного контролю експедиції № 64.

Уже зрілим спеціалістом А. Л. Бондар у 1968 р. переводом переходить на роботу в Підприємство № 13 ГУГК (м. Київ), де впродовж восьми років (до 1976-го) працює інженером-астрономогеодезистом, начальником партії експедиції № 242 (м. Ірпінь Київської області), яка спеціалізувалась на виконанні високоточного нівелювання.

Цікава деталь: Виконуючи в цей час повторне високоточне нівелювання на території Шебелінського газового родовища, А. Л. Бондар задумується

над значними вертикальними рухами земної кори та їх зв'язком з антропогенними процесами на цій території. Результати своїх досліджень публікує в спеціалізованих наукових виданнях, доповідає на наукових конференціях та семінарах. Зміст цих публікацій і доповідей був тісно пов'язаний з темою майбутньої дисертаційної роботи, яку в 1995 р. він успішно захищає в Київському інженерно-будівельному інституті (нині – Київський національний університет будівництва і архітектури). Рішенням ВАК України йому присвоюється науковий ступінь кандидата технічних наук.

У 1976 р. А. Л. Бондар направляється в розпорядження всесоюзної організації "Закордонгеодезія", яка відряджає його в Республіку Сомалі (Африка) для виконання робіт з картографування її території в масштабі 1:10 000. До початку відрядження він вивчає англійську мову з відривом від основної роботи на 10-місячних курсах у Київському національному університеті імені Т. Г. Шевченка.

Довідково: Під час відрядження в Сомалі розпочалися громадянські заворушення, які переросли у громадянську війну, і союзний уряд приймає рішення терміново евакуювати своїх спеціалістів на батьківщину. А. Л. Бондар перебував безпосередньо в гуці цих подій, тому йому було надано статус учасника бойових дій.

Після повернення з Африки впродовж 1978-1983 рр. А. Л. Бондар продовжує трудову діяльність у Підприємстві № 13 на керівних посадах старшого інспектора виробничо-технічної групи, заступника головного інженера – начальника планово-виробничої групи об'єднаної комплексної експедиції № 245.

Довідково: Саме в цей період відбувалось злиття експедиції № 242, що базувалась у м. Ірпінь і була в основному геодезичною спрямування, та експедиції № 245, що базувалась у м. Бородянка на Київщині і була переважно топографічного профілю, в об'єднану комплексну експедицію № 245 з передислокацією її в м. Київ, окрім частини камерального виробництва та допоміжних служб, які залишились у Бородянці. Керівництво експедиції, в складі якого був і Анатолій Лаврентійович, доклало чимало зусиль для налагодження стабільної роботи однієї з найбільших експедицій у підприємстві та в системі ГУГК. Окрім традиційних топографо-геодезичних робіт, експедиція стала виконувати гравіметричне знімання акваторій Чорного моря та окремих акваторій Світового океану, зайнялась розбудовою планової та висотної складових державної геодезичної мережі тощо.

У 1983 р. формується експедиція з радянських спеціалістів чисельністю близько 120-ти осіб для виконання топографо-геодезичних робіт в Ефіопії. Анатолія Бондаря як спеціаліста, який добре зарекомендував себе під час роботи в Сомалі, вільно володів англійською мовою, мав досвід виробничої та

управлінської діяльності, призначають головним інженером цієї групи, а згодом і її начальником.

Довідково: Групою радянських спеціалістів в Ефіопії у 1983-1986 рр. у стислі терміни було створено топографічні карти масштабів 1:10 000, 1:25 000 та 1:50 000 на окремі території для цілей меліорації земель. Для забезпечення району робіт у цю країну було направлено аерогеодезичну експедицію, аерофотознімальний літак АН-30, транспортний гелікоптер, необхідні інструменти, прилади і спорядження. Незважаючи на спекотний тропічний клімат, дуже складні фізико-географічні умови, працюючи практично на непрохідних ділянках, покритих "слоною травою" висотою 3-4 м, радянські геодезисти під умілим і грамотним керівництвом А. Л. Бондаря успішно справились із поставленим завданням.

Організаторські здібності, ініціативність, висока технічна грамотність А. Л. Бондаря пригодилися йому і під час роботи на посаді головного інженера об'єднаної комплексної експедиції № 245 Підприємства № 13, а згодом головного інженера Південно-Західного аерогеодезичного підприємства (таку назву отримало Підприємство № 13 у 1989 р.).

У незалежній Україні для реалізації державної політики у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, забезпечення потреб органів державної влади, економіки, оборони, освіти та населення топографо-геодезичними і картографічними матеріалами Постановою Уряду від 1 листопада 1991 р. № 306 утворюється Головне управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України, а його начальником призначається Анатолій Лаврентійович Бондар.

Цікаво: На території України до 1 листопада 1991 р. функціонувало 8 підприємств та організацій колишнього ГУГК СРСР. Очоловали їх талановиті спеціалісти, яким було не байдуже майбутнє України та її топографо-геодезична і картографічна діяльність (О. М. Колесник, А. В. Шах, А. І. Калачнюк, В. Д. Антоненко, Ю. Я. Калацюк та інші). Керівники цих підприємств та організацій (після попереднього обговорення у своїх колективах) ініціювали перед Кабінетом Міністрів України кандидатуру А. Л. Бондаря, спеціаліста й організатора з високим рівнем професійних знань, творчу людину з широким кругозором та високою моральністю, на призначення начальником Головного управління. Рішенням уряду ініціатива була підтримана.

За час керівництва Анатолія Лаврентійовича картографо-геодезичною службою (з 1991 по 2002 рр., тобто до його виходу на пенсію) забезпечено виконання на належному рівні покладених на неї загальнодержавних функцій управління топографо-геодезичною та картографічною діяльністю. Знаковими серед них можна назвати такі:

- формування організаційної структури державної картографо-геодезичної служби;

- врегулювання на законодавчому, нормативно-правовому й нормативно-технічному рівні топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- розроблення державної геодезичної референцної системи координат;
- поширення на території держави Світової геодезичної системи WGS-84;
- здійснення переходу на цифрові методи картографування;
- випуск великими тиражами продукції тематичного картографування;
- картографо-геодезичне забезпечення процесу делімітації державного кордону;
- налагодження серійного виробництва вітчизняного фотограмметричного обладнання;
- встановлення дружніх зв'язків з багатьма країнами Європи, Америки, Азії (Україна за цей час стала членом низки міжнародних професійних організацій – FIG, ICA, ISPRS, Комітету ООН зі стандартизації географічних назв тощо).

Анатолій Лаврентійович є надзвичайно комунікабельною та життєрадісною людиною. Знання англійської мови, зарубіжний досвід роботи допомагали йому при спілкуванні з послами, керівниками геодезичних служб та компаній зарубіжних країн, заклали підвалини міжнародної співпраці Укргеодезкартографії. Саме завдяки цьому, а також прагненню внести вагомий вклад у вирішення проблем сталого розвитку держави керівник Укргеодезкартографії ініціював та реалізував разом зі своїми помічниками низку міжнародних проектів за рахунок грантів міжнародних організацій, чи не найважливішими з яких були проекти розвитку кадастрової та геоінформаційної систем в Україні на загальну суму 4,565 млн доларів. Реалізація міжнародних проектів дала змогу технічно і технологічно переоснастити підприємства галузі, а українським фахівцям освоїти найсучасніші технології, по-новому поглянути на існуючі проблеми та знайти шляхи їх розв'язання.

А. Л. Бондар, окрім службових обов'язків, мав багато громадських доручень, зокрема очолював Державну комісію з геоінформаційних систем, входив до складу президії правління Українського товариства геодезії і картографії, досі активно працює в редакційній колегії журналу "Вісник геодезії та картографії".

Своєю плідною діяльністю Анатолій Лаврентійович здобув повагу серед фахівців, що працюють у сфері геодезії, картографії та суміжних із ними сферах. Йому присвоєно 1-й ранг державного службовця, звання "Почесний геодезист України", а ще нагороджено медаллю "Ветеран праці", відзнаками "Відмінник геодезії і картографії СРСР", "Відмінний прикордонник" I ступеня, "За заслуги в геодезії і картографії" I ступеня. Його неодноразово відзначено відомчими нагородами.

Друзі, колеги щиро й сердечно вітають і бажають шановному ювіляру здоров'я, усіх земних щедрот, благодаті Божої.